

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ**
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

ПЕРШИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ЗА ФАХОМ «ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ» З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ НА КАФЕДРІ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ ДЗ «ДМА»

Височина І.Л., Гайдук О.І., Башкірова Н.С.

Державний заклад «Дніпропетровська медична академія Міністерства охорони здоров'я України»

Вступ. У ДЗ «ДМА» на протязі двох останніх років готуються фахівці першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» кваліфікації освітньої «Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії», кваліфікації професійної «Фахівець з фізичної реабілітації». Підготовка проводиться відповідно до розробленої у ДЗ «ДМА» освітньо-професійної програми та навчального плану за цією спеціальністю [1].

Передумовами появи нового напрямку підготовки фахівців у ДЗ «ДМА» можна вважати наявні в суспільстві сьогодні світоглядні філософські підходи до надання медичної допомоги в контексті персоніфікованого підходу до пацієнта та збільшення цінності життя людини [2]. Ерготерапія – це галузь медицини, що має за свою мету надання допомоги людині в повсякденному житті, розвиток, відновлення і підтримання навичок, необхідних при виконанні дій, важливих і значимих для здоров'я і благополуччя даного індивідуума [3].

Аналіз світового досвіду підготовки ерготерапевтів та методолого-педагогічних основ їх навчання дозволили розробити освітню програму підготовки бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії у ДЗ «ДМА», метою якої є забезпечення здобуття студентами компетенцій для розробки профілактичних та реабілітаційних стратегій при визначенні індивідуального плану фізичної терапії з метою покращення здоров'я, функціональних можливостей, адаптації до оточуючих умов, підвищення рівня рухової активності у населення різного віку та з різними можливостями у контексті персональних факторів та оточення [4, 5].

Основна частина. Фундаментальною дисципліною підготовки студентів за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» є «Пропедевтика педіатрії», викладанню якої на кафедрі сімейної медицини ФПО для студентів другого курсу навчання передували ретельний аналіз світового досвіду за цим питанням.

На підставі освітньо-професійної програми та навчального плану ДЗ «ДМА» підготовки фахівців за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія» кафедрою сімейної медицини було розроблено робочу програму. Основною метою реалізації робочої програми «Пропедевтика педіатрії» є визначення та організація засвоєння знань і навичок, що забезпечують внесок у формування інтегральної компетентності випускника – бакалавра фізичної терапії, ерготерапії, а саме, здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з порушеннями функцій органів та систем у дітей, зокрема, опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

Бакалаври фізичної терапії, ерготерапії працюють з пацієнтами всіх вікових груп та у широкому діапазоні фізичних і психологічних сфер. Особливим віком, який потребує глибинних знань, навичок і підходів в оцінці стану здоров'я і існуючих проблем, є дитячий вік.

Пропедевтика педіатрії – це введення в надзвичайно важливий етап життя людини, що дозволяє отримати базисні знання педіатрії, а саме, визначення анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму, а також основних закономірностей фізичного та нервово-психічного розвитку дітей різного віку.

Крім того, пропедевтика педіатрії передбачає оволодіння методикою огляду, пальпації, перкусії, аускультативі внутрішніх органів і систем у дітей, знаннями семіотики основних уражень систем і організму в цілому, клінічного трактування лабораторно-інструментальних методів обстеження хворої дитини. Особливим розділом є знання принципів раціонального харчування дітей, як одного з основних факторів формування здоров'я дитини.

Без знань та навичок пропедевтики педіатрії вирішення проблем дитини, особливо хворої дитини, неможливе.

При вивченні пропедевтики педіатрії у студента формуються такі надзвичайно важливі у фізичній терапії, ерготерапії загальні компетентності, як здатність застосовувати методи ефективного спілкування, перш за все, з самою дитиною і її батьками; здатність дотримуватись етичних норм, які стосуються взаємовідносин з дитиною та її оточенням, а також взаємовідносин з колегами.

Дуже важливими загальними компетентностями, які має опанувати студент при вивченні пропедевтики педіатрії, є здатність навчатися, оволодівати медичною інформацією, впроваджувати знання у практичну діяльність та взаємодію з дітьми і вчитися нести відповідальність за результати своїх професійних дій.

Основною фаховою компетентністю, що мають набути студенти при вивченні пропедевтики педіатрії, є здатність пізнати нормальний та індивідуальний розвиток дитячого організму, а також збирати анамнез, виконувати клінічне обстеження, тестування, огляд та документувати їх результати.

Важливою характеристикою викладання дисципліни на кафедрі сімейної медицини є її практична спрямованість. Центральне місце в організації навчального процесу посідає забезпечення можливості спілкування студентів з дітьми та їх батьками, а також використання ними методів фізикального обстеження в роботі з пацієнтами дитячого віку з інтерпретацією його результатів. Практична спрямованість навчання реалізується завдяки базуванню кафедри у багатопрофільному спеціалізованому дитячому центрі.

Співробітниками кафедри підготовлено навчально-методичні матеріали з дисципліни «Пропедевтика педіатрії», що включають, окрім робочої навчальної програми, плани практичних і семінарських занять, перелік практичних навичок, завдання та методичні розробки для самостійної роботи студентів, тематику контрольних робіт. У навчально-методичні матеріали входять тестові завдання для поточного і підсумкового контролю знань, критерії оцінювання знань та вмін студентів.

Висновки. Перший досвід підготовки студентів 2 курсу, що готуються за фахом «Фізична терапія, ерготерапія» з дисципліни «Пропедевтика педіатрії», показав, що ці

студенти мають високий рівень мотивації при оволодінні практичними навичками майбутньої професії, досить вимогливі до себе та до рівня викладання. Анкетування майбутніх ерготерапевтів з питань якості викладання предмету «Пропедевтика педіатрії» на кафедрі сімейної медицини ДЗ «ДМА» дозволив виявити, що на другому курсі навчання за спеціальністю «Фізична терапія, ерготерапія» найбільш складними розділами для оволодіння студентами є дослідження нервової системи та серцево-судинної системи. Враховуючи, що робота фізичного терапевта, ерготерапевта саме з патологією цих систем є найбільш поширеною і складною, співробітники кафедри ініціювали розробку додаткових методичних матеріалів та впроваджують нові активізуючі методики проведення практичних занять, з акцентом на оптимізацію навчання та оволодіння студентами знаннями та навиками у відповідності до програми, особливо – тих її розділів, що є найбільш для них проблемними.

Література

1. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія» Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії, фахівець з фізичної реабілітації». ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України». Дніпро, 2017 р.

2. Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 "Охорона здоров'я". Наказ МОЗ України від 07.11.2016 № 1171.

3. Шевцов А.Г. Кваліфікаційна характеристика окупціонального терапевта (ерготерапевта) в системі корекційно-реабілітаційної роботи. У зб.: Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): зб. наук. пр. Вип. 7. Т. 2 / Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка; за ред. В.М. Синьова, О.В. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2016. С. 409-424.

4. Ferrara L., Flammia A. Ergotherapy, the Occupational Therapy as an Aid to Return to Being by Doing. International Journal of Science and Research Methodology. Human, 2018; Vol. 9 (2): 118-137.

5. WCPT guideline for physical therapist professional entry level education. World Confederation for Physical Therapy, 2011.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРАПІЇ СТУДЕНТАМ 5 КУРСУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Візір В.А., Деміденко О.В., Садомаєв А.С.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Відповідно до військової доктрини України забезпечення національної безпеки є стратегічним завданням і важливою функцією незалежної держави, основною сферою діяльності його політичних і державних інститутів [1]. Виконання зазначених функцій держави, в свою чергу, вимагає об'єднання можливостей і зусиль медичних служб Збройних сил України та інших структур сектора безпеки держави, а також закладів охорони здоров'я, медичних організацій будь-яких форм власності і підпорядкування в рамках єдиного медичного простору [2]. Особливості сучасного збройного конфлікту в Україні показали, що значне навантаження в наданні медичної допомоги пораненим (в тому числі, волонтерам, мирному населенню) припадає на заклади охорони здоров'я. В умовах триваючої операції об'єднаних сил на Сході України питання організації терапевтичної допомоги постраждалим є надзвичайно актуальними [3]. Роль закладів вищої медичної освіти у формуванні у майбутніх лікарів системних знань з військової терапії, відпрацювання практичних навичок і умінь при роботі в екстремальних умовах важко переоцінити. При цьому, створення належної методологічної навчальної бази є пріоритетним напрямком.

Основна частина. Типова програма з дисципліни «Внутрішня медицина» для закладів вищої медичної освіти МОЗ України для спеціальностей «Лікувальна справа», «Медико-профілактична справа», «Педіатрія» напряму підготовки «Медицина» включає викладання змістового модулю «Військова терапія» студентам 5 курсу. Даний документ був взятий за основу колективом кафедри внутрішніх хвороб 2 Запорізького державного медичного університету при підготовці робочої програми з дисципліни

«Внутрішня медицина» для освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» напряму «Медицина» за спеціальністю «Лікувальна справа» та «Педіатрія».

Змістовий модуль «Військова терапія» включає 34 години, в тому числі: лекції – 2 години, практичні заняття – 15 годин, самостійна робота студентів – 17 годин. Викладання військової терапії стикається з цілою низкою проблемних питань. Основні з них, виходячи з власного досвіду, можна систематизувати таким чином.

Викладання військової терапії здійснюється співробітниками кафедри, які не мають спеціалізації «військовий лікар» чи перепідготовки на факультетах навчання військових лікарів. З цієї позиції видається обґрунтованим перегляд існуючих нормативних документів, з точки зору викладання дисципліни «Військова терапія» на спеціалізованих кафедрах медицини катастроф і військової медицини закладів вищої освіти.

Потреба у сучасному Національному підручнику з військової терапії для студентів 5 курсів закладів вищої медичної освіти, який відповідає вимогам програми.

Брак матеріально-технічної бази на кафедрах терапевтичного профілю, необхідної для забезпечення викладання модуля «Військова терапія».

Необхідність поновлення та валідації існуючих навчальних та навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій, технічних засобів навчання, які використовуються при вивченні військової терапії.

Необхідність імплементації в освітній процес при вивченні відповідних тем модуля «Військова терапія» викладачів кафедр з відповідною професійною компетенцією: лікарів-психіатрів (бойова психічна травма), лікарів-реаніматологів (невідкладні стани, надання терапевтичної